

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 82 0 И 008344 17 Рев
Бања Лука, 15.8.2018. године

Врховни суд Републике Српске, у вијећу састављеном од судија Росе Обрадовић, као предсједника вијећа, Горјане Попадић и Сенада Тице, као чланова вијећа, у правној ствари тужитељице Н. б. а.д. Б.Л., коју заступа В.С., адвокат из Б., против туженог Р.К. из Б., кога заступа С.Д., адвокат из И.С., ради исплате дуга, одлучујући о ревизији туженог против пресуде Окружног суда у Бијељини број 82 0 И 008344 17 Гжи 2 од 05.9.2017. године, на сједници одржаној 15.8.2018. године донио је

Р Ј Е Ш Е Њ Е

Ревизија се усваја и пресуда Окружног суда у Бијељини број 82 0 И 008344 17 Гжи 2 од 05.9.2017. године укида у дијелу којим је преиначена пресуда Основног суда у Сребреници број 82 0 И 008344 15 П 2 од 19.12.2016. године те предмет у том дијелу враћа другостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Првостепеном пресудом Основног суда у Сребреници број 82 0 И 008344 15 П 2 од 19.12.2016. године одбијен је тужбени захтјев тужитељице којим је тражила да се тужени обавезе да јој исплати износ од 863.997,71 КМ са каматом те трошковима протеста мјенице и трошковима извршног поступка. Тужитељица је обавезана да туженом на име накнаде трошкова парничног поступка исплати износ од 13.741,60 КМ.

Другостепеном пресудом Окружног суда у Бијељини број 82 0 И 008344 17 Гжи 2 од 05.9.2017. године жалба тужитељице је дјелимично уважена и првостепена пресуда преиначена тако што је тужени обавезан да тужитељици исплати износ од укупно 617.731,77 КМ и да јој накнади трошкове првостепеног и другостепеног поступка у износу од укупно 19.388,00 КМ, док је у преосталом дијелу првостепена пресуда потврђена односно остала неизмијењена.

Благовременом ревизијом тужени побија другостепену пресуду у дијелу којим је уважена жалба тужитељице и то због повреде одредаба парничног поступка и погрешне примјене материјалног права с приједлогом да се побијана одлука у оспореном дијелу укине и предмет у том дијелу врати истом суду на поновно суђење.

У одговору на ревизију тужитељица је предложила да се ревизија одбије.

Ревизија је основана.

Предмет спора је захтјев тужитељице за исплату дуга по основу три мјенице, бјанко потписане од стране туженог.

У битном се чињенично утврђење првостепеног суда састоји у слиједећем: да је тужени у 2003. и 2005. години потписао више бјанко мјеница као средстава обезбјеђења три уговора о кредиту које је предузеће „Х. е.“ из Б., чији је он био директор, закључило са тужитељицом; да су мјенице из 2005. године пропраћене мјеничним изјавама туженог; да је над наведеним предузећем крајем 2011. године отворен стечај и да је тужитељица продајом заложене покретне имовине и опреме овога предузећа наплатила своје потраживање по основу цитираних кредита те да је чак преплаћена за износ од 22.269,80 КМ, што произлази из налаза и мишљења финансијског вјештака Р.И..

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, а примјеном одредбе члана 997. Закона о облигационим односима („Службени лист СФРЈ“ број 29/78, 39/85 и 57/89 те „Службени гласник Републике Српске“ број 17/93, 3/96, 39/03 и 74/04, даље: ЗОО), првостепени суд је у цијелости одбио тужбени захтјев с образложењем да су измирењем спорног дуга од стране главног дужника престале и обавезе туженог као јемца.

Одлучујући о жалби тужитељице, другостепени суд налази да је потписивањем двије мјенице и мјеничне изјаве из 2005. године тужени преузео обавезу исплате дуга по предметним кредитима, уколико их не измири главни дужник. Из тог разлога овај суд дјелимично преиначава првостепену пресуду тако што туженог обавезује на исплату дуга по основу двије мјенице из 2005. године.

Другостепена одлука није правилна.

Мјеница је вриједносни папир којим њен издавалац даје другом лицу безуслован налог да кориснику мјенице исплати одређени новчани износ (трасирана мјеница) или се сам безусловно обавезује исплатити одређену суму ремитенту у вријеме доспјелости мјенице (сопствена мјеница).

У конкретном случају постоје три бјанко мјенице које је издао тужени, које у тренутку издавања нису биле попуњене са битним елементима. Тужени је истовремено овластио тужитељицу као ремитента да она допуни недостајуће елементе и да тако попуњене мјенице преда ради исплате.

Одредбом члана 18. став 2. Закона о мјеници („Службени гласник Републике Српске“ број 32/01) је прописано да, ако је мјеница у вријеме издавања била непотпуна, иста накнадно буде испуњена противно постојећем споразуму, то се не може приговорити имаоцу мјенице, осим ако ју је стекао злонамјерно или ако је при стицању мјенице поступио са крајњом непажњом.

У овом случају је, према изричитом овлаштењу туженог као издаваоца мјенице, тужитељица била овлаштена да преузете бјанко мјенице попуни

уписујући мјенични износ у висини доспјелог главног дуга са каматама као и дан доспјелости.

Ако нема посебног споразума о попуњавању бјанко мјенице, постигнутог између издаваоца и имаоца мјенице, ималац мјенице је дужан мјеницу попунити у складу са условима и роковима из основног посла. Стога се и приговори мјеничног дужника да бјанко мјеница није испуњена у складу са основним послом могу успјешно истицати према имаоцу мјеницу односно мјеничном повјериоцу који је уједно и повјерилац из основног посла.

Тужени је у току поступка, а сада и у ревизији, приговорио да је мјенично право тужитељице угашено потпуним измирењем спорног дуга од стране главног дужника. Првостепени суд је нашао да је овај приговор основан ради чега је одбио тужбени захтјев. Међутим, другостепени суд је такву одлуку преиначио, не дајући разлоге због којих сматра да потраживање тужитељице није престало, већ само уз уопштену констатацију да тужени није доказао своје тврдње.

У смислу одредбе члана 295. став 1. ЗОО, обавеза престаје њеним испуњењем. Престанком главне обавезе престају и споредне обавезе одн. права као што је јемство, залога и др. (став 2. цитираног члана). За разлику од првостепеног суда који је утврдио да је обавеза по основу предметних мјеница престала, другостепени суд је утврдио друкчије чињенично стање, али је пропустио да образложи на којим доказима се темељи то друкчије чињенично стање.

Из тог разлога се основано у ревизији наводи да је оваквим поступањем другостепеног суда дошло до повреде одредаба парничног поступка из чл. 209. ст. 1. у вези са чл. 8. и 229. Закона о парничном поступку („Службени гласник Републике Српске” број 58/03 до 61/13, даље: ЗПП), што побијану одлуку чини незаконитом. Ради тога је темељем члана 249. став 1. ЗПП одлучено као у изреци.

Предсједник вијећа
Роса Обрадовић

За тачност отправка овјерава
руководилац судске писарнице
Амила Подрашчић